

Põllumajanduspoliitika hetkeseis ja tulevik

Aret Vooremäe

**Teadus- ja arendusosakonna juhataja
Põllumajandusministeerium**

**EMVI aastapäevakonverents
“Poliitika ja põllumajandusteadus 2008
19.11.2008**

Põllumajanduse ja toiduturu väljakutsed tänapäeva maailmas ja Euroopas

- Kliimamuutused
- Fossiilsete kütuste varude kahanemine
- Loodusliku mitmekesisuse vähenemine
- Magevee ressursi kahanemine
- Maailma ostujõulise elanikkonna kiire juurdekasv - ülemaailmne nõudluse kasv.
(Koos ostujõuga kaasneb teadlikkuse kasv toiduohutuse, tervisliku toitumise ja loomade heaolu osas)
- Põllumajanduse keskkonnamoormuse kasv

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika arengusuunad

	<i>Enne 1992. a. reformi</i>	<i>Pärast 1992., 2000. ja 2003. a. reforme</i>
Põllumajanduse põhieesmärk	Toota võimalikult suures mahus toitu.	Toota kvaliteetset toitu ning täita muid Funktsioone. Avalikud hüved.
Poliitilised vahendid	Turustabilisatsiooni meetmed. Tootmisega seotud otsetoetused. Tootmine subsideeritud, hinnad garanteeritud.	Otsetoetuste tootmissuunast lahtisidumine. Keskkonnameetmed. Maaelu arengule ja konkurentsi võimele suunatud meetmed
Talud ja ettevõtted	Spetsialiseerunud, tootmisele keskendunud	Multifunktsionaalsed, mitmekesised, paindlikud, turusignaalist ning headest põllumajandustavadeist lähtuvad

Ühise põllumajanduspoliitika “tervisekontroll”

- 20. nov. 2007 – EL põllumajandusvolinik Mariann Fisher Boel esitab ettepanekud ühise põllumajanduspoliitika tervisekontrolliks
- Tervisekontroll ei ole täismahuline põllumajanduspoliitika reform
- Uued tegevused peavad tagama 2003. aasta reformi eesmärkide täitmise muutuvates majandustingimustes
- Uued väljakutsed vajavad aktiivset lähenemist

Mida tervisekontrollist tulenevalt teha plaanitakse

- Loobuda nõudest, mille kohaselt talud peavad hoidma 10 % maast tootmisest väljas
- Jätkata otsemaksete tootmissuunast lahti sidumist
- Tõsta otsetoetuste arvelt vahendeid maaelu arengu meetmete tarbeks, lõigates eeskätt suuremate toetuste saajate otsetoetuste määra
- Lihtsustada nõuetele vastavuse (*cross compliance*) reeglite täitmist
- Interventsioonimehhanismist loobumine paljude kaubagruppide osas (nt riis, sealiha)
- Piimakvoodi järk-järguline kaotamine aastaks 2015

“Leaving room for the market to work should not be seen as an exotic, eccentric philosophy. It should be a basic principle”

Mariann Fisher Boel,
EL põllumajandusvolinik

EL ühise põllumajanduspoliitika tulevikust

Euroopa Komisjoni poolt esitatud näiteid uute väljakutsetega tegelemiseks talude tasandil (1)

- ***Kliimamuutuste pidurdamine***
 - Lämmastikväetiste kasutamise efektiivsuse tõstmine
 - Energiakasutuse efektiivistamine
 - Maaharimismeetodite uuendamine
 - Maakasutusotstarbe muutmine
 - Loomakasvatuse ekstsensiivistamine
 - Metsastamine

Euroopa Komisjoni poolt esitatud näiteid uute väljakutsetega tegelemiseks talude tasandil (2)

- ***Taastuenergia***

- Biogaasi tootmine,
- Mitmeaastaste energiakultuuride kasvatamine
- Biomassi töötlemine energiaks
- Bioenergiat rakendavate tehnoloogiate arendamine

Euroopa Komisjoni poolt esitatud näiteid uute väljakutsetega tegelemiseks talude tasandil (3)

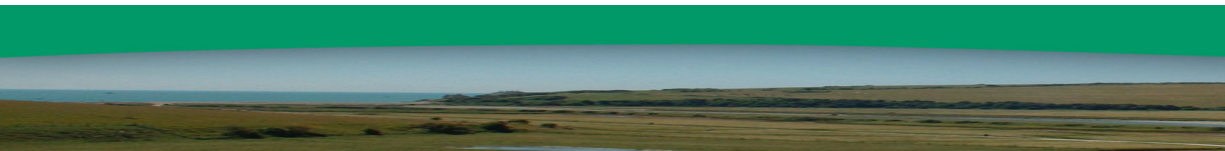
- ***Looduslik mitmekesisus***

- Looduslikult väärtuslikel aladel väetistest ja agrokemikaalidest loobumine
- Mahetootmine,
- Ohustatud liikide levilate kaitse Natura 2000 aladel ja ka mujal
- Maakasutuse otstarbe muutmine
- Geneetilise mitmekesisuse säilitamine

Euroopa Komisjoni poolt esitatud näiteid uute väljakutsetega tegelemiseks talude tasandil (4)

- ***Säästlik veemajandus***
 - Vett säästvate tehnoloogiate rakendamine
 - Märgalade säilitamine/taastamine
 - Pool-looduslike veekogude rajamine
 - Veesäästlik mullaharimine

Avalikud hüved ja uued väljakutsed põllumajanduses

- Eeldavad talude ja ettevõtete juhtimise paradigmade muutust
- Nõuavad uute teadmiste ja oskuste omandamist
- Eeldavad teadlaste ja konsulentide kaasamist

EL Ühise Põllumajanduspoliitika kaks sammast

I samm

Turukorraldus

Ühine siseturg

- tollimaksud
- eksporditoetused
- tarbimistoetused

Otsetoetused

II samm

Maaeluarengupoliitika

- Konkurentsivõime kasv
- Põllumajanduskeskkond ja maastikud
- Maaettevõtlus ja külaareng
- LEADER lähenemine

Uute väljakutsete rahastamine

- Toimub ühise põllumajanduspoliitika finantsperioodiks 2007-2013 kokku lepitud eelarvevahendite raames
- Modulatsioon – finants skeem EL ühise põllumajanduspoliitika 1. sambast vahendite ümber suunamiseks 2. sambasse
- Lävend – võetakse tootjailt, kel otsetoetusi aastas üle 5000 €

Modulatsioon täna ja tulevikus – tootjate otsetoetuste vähendamine (vähendamise % üle 5000 € otsetoetuste saajailt) finantsvahendite ümbersuunamiseks maaeluarengu poliitika elluviimiseks

Praegune modulatsioon

- 2005 - 3%
- 2006 - 4%
- 2007 - 5%
- ----- // -----
- 2013 - 5%

Uutele liikmesriikidele on ümbersuunamine vabatahtlik

ÜPP tervisekontrollist tulenev modulatsioon

	5000 – 99 999 €	100 k-199 999	
• 2010 -	7%	10 %	...
• 2011 -	9%	12 %	...
• 2012 -	11%	14 %	...
• 2013 -	13%	16 %	...

Uute liikmesriikide puhul rakendub alates 2012 ja seda vaid 3 % ulatuses. Bulgaaria ja Rumeenia on ümbersuunamisest vabastatud

Kui suurtest summadest on jutt? (1)

*“I have proposed that we make new funding available for rural development policy before 2013 – to be spent **only** on measures related to **climate change, water management, renewable energy and biodiversity**. And I am talking about a substantial amount of money for these "new challenges" – 10 billion € until 2013, including Member States' contribution.”*

M. F. Boel

- Moduleeritavate vahendite ümberjaotamine vaid sama riigi piires on uutele liikmesriikidele, kus otsetoetuste määr on osadest “vanadest” liikmesriikidest mitmeid kordi väiksem, kahjulik ning ei taga uute väljakutsetega tegelemiseks ning avalike teenuste pakkumiseks piisavalt vahendeid
- Väljakutsed on aga globaalsed, puudutades kõiki riike.

Eesti seisukohad ühise põllumajanduspoliitika tervisekontrollist (*valikuliselt*)

- Toetame **põllumajanduse otsetoetuste** tasemete ühtlustamist Euroopa Liidu liikmesriikide vahel.
- Toetame Euroopa Komisjoni ettepanekut pikendada ühtset pindalatoetuse kava rakendavatel liikmesriikidel selle kava kohaldamist kuni 2013. aastani;
- Otsetoetuste süsteemi edasisel kujundamisel peab olema eesmärgiks põllumajandussektori poolt pakutava avaliku teenuse (mh hooldatud maastik) võrdne väärtustamine kogu Euroopa Liidu territooriumil

Eesti seisukohad ühise põllumajanduspoliitika tervisekontrollist (*valikuliselt*)

- Eesti toetab edasist toetuste tootmisest lahtisidumist, kuna see tagab võrdsemad turu konkurentsitingimused.
- Leiame, et nii kaua, kui säilivad ajaloolistest tootmistasemetest tulenevale toetuste kogusummale tuginevad lahtiseotud toetused, säilib ka ebavõrdsus. Soovime, et toetused oleksid kas üheselt tootmisest lahti seotud (ajalooliste toetustasemete kaotamine) või oleks sätestatud kõikidele liikmesriikidele ühtne alus seotud toetuste maksmiseks;
- Eesti on seisukohal, et kuivõrd uutele väljakutsetele vastamine toimub maaelu programmide raames, eeldab see ühise põllumajanduspoliitika teise samba olulist tugevdamist.

Eesti seisukohad ühise põllumajanduspoliitika tervisekontrollist (*valikuliselt*)

- Soovime, et modulatsiooni vahendid jagatakse ümber liikmesriikide vahel 50/50 jaotusvõtme alusel.
- Juhul kui modulatsioonist vabanevatest vahenditest 100% jääb samasse liikmesriiki, saab see olla vaid ajutine instrument käesolevaks finantsperioodiks.
- Toetame piimakvootide järkjärgulist suurendamist igal aastal (1% aastas), et võimaldada piimasektorile kvootide kehtivuse lõppedes (2015. aastal) nn pehme maandumise
- Põllumajanduses ja maaelu arengus tuleb suuremat tähelepanu tuleb pöörata teadus- ja arendustegevusele ning innovatsioonile.
- Suuremat tähelepanu tuleb pöörata inimeste arendamisele, uute tehnoloogiate juurutamisele ning alusuuringutele, mis võimaldaksid maaelumeetmeid edukalt rakendada

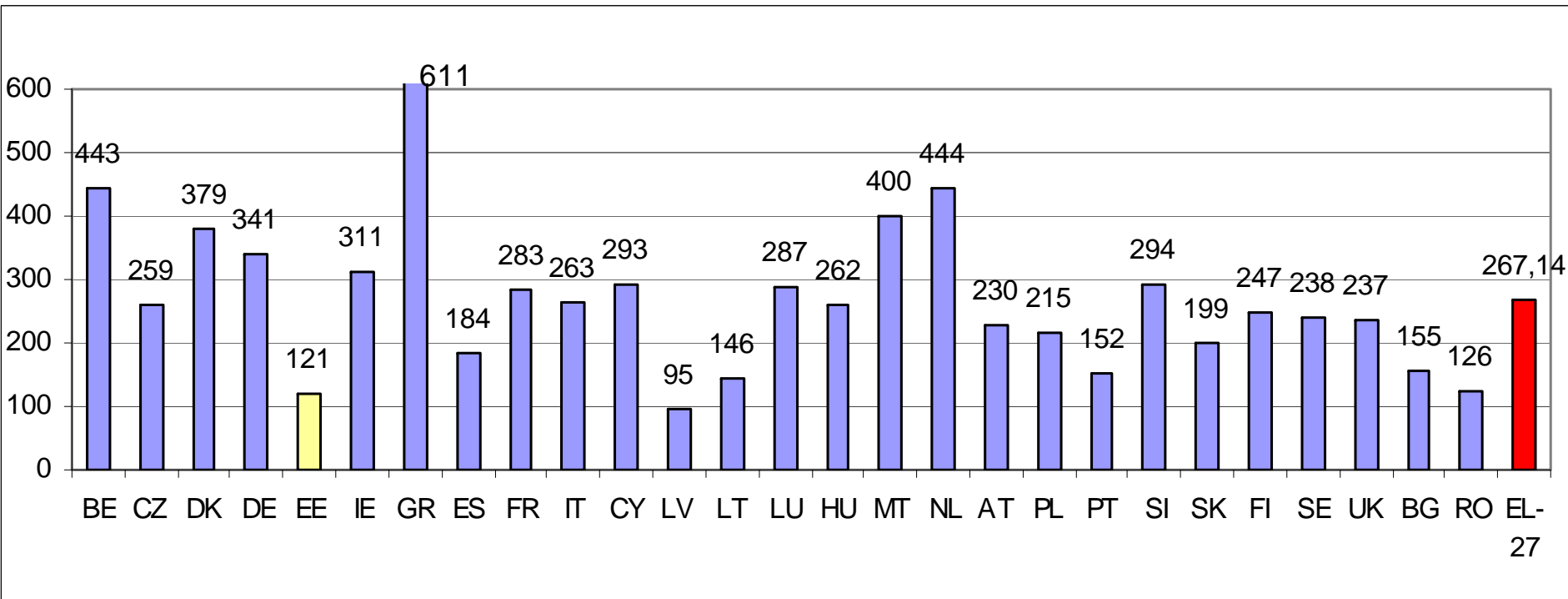

Täna tähelepanu eest!

aret.vooremae@agri.ee

Otsetoetusi ha kohta (2006 hinnanguline)

EL eelarvest I samba (otsemaksete) ja II samba toetuste suhe (hinnanguline 2006 andmed)

